

До
Министъра на правосъдието
на Република България

До
Членовете на Комисията по правни въпроси
в 44-то Народно събрание

от
Списък граждански организации

Относно: Инцидента с хомофобско насилие в
гр. Пловдив на 27 септември 2020 г.

Уважаема госпожо Министър,

Уважаеми дами и господа Народни представители,

Повод за настоящото писмо е инцидентът в Пловдив от неделя, 27 септември 2020 г., в който младежи на възраст между 14 и 20 години нападаха в централния парк техни връстници, замеряха ги с яйца и се стигна до сблъсъци. Събитието беше широко отразено от медиите. Към момента нямаме повече информация за това как се развива производството по случая.

Този инцидент се случва в знаков момент – дни преди годишнината от смъртта на Михаил Стоянов, студент по медицина, убит през 2008 г. в парк Борисова градина в София по хомофобски подбуди. Както и в настоящия случай, нападателите на Стоянов намирали, че предполагаемата хомосексуална ориентация на хората, които нападат в парка, оправдава действията им. Тези мотиви, макар и отчетени от първата и от въззивната съдебна инстанция като утежняващи отговорността обстоятелства, не бяха признати за такива в решението на ВКС по делото.

Актуалните събития отново поставят на дневен ред нуждата от адекватни наказателноправни мерки за защита от деяния на основата на сексуалната ориентация и половата (джендърна) идентичност на жертвите.

Припомняме, че през декември 2013 г. Министерството на правосъдието предложи проект за нов Наказателен кодекс, одобрен с Решение № 50 на Министерски Съвет от 31 януари 2014 г. В този законопроект, реформиращ архаичното българско наказателно законодателство, бяха предвидени квалифицирани състави на убийство, на телесна повреда, на проповядване и подбуждане към неравенство, на действия на неравенство, на препятстване на правото на труд и на изтезание по защитен признак. В § 1, т. 22 от ДР на законопроекта сред защитените признаци бяха включени пола и сексуалната ориентация, както и други признаци, в съответствие с признаците по чл. 4 на Закона за защита от дискриминация.

Въпреки няколко публични огласени случая на хомофобски нападения от последните години този проект не видя никакъв напредък в Народното събрание.

През 2016 г. по повод привеждането на вътрешното законодателство в съответствие с Конвенцията на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие (Истанбулската конвенция), с оглед евентуалното ѝ предстоящо ратифициране, беше изготвен ЗИД на НК от Министерството на правосъдието с широко участие на експерти от неправителствения сектор, в който отново бяха предвидени такива квалифицирани състави. С промените на НК, приети от Народното събрание в края на 2019 г. уж като заместител на провалената ратификация на Конвенцията, бяха въведени много от разпоредбите на този законопроект, но не и тези, отнасящи се до квалифицираните състави за деяния на основата на сексуална ориентация и полова (джендърна) идентичност.

На ЛГБТИ хората в България се дължи защита, адекватна и пропорционална на специфичното насилие, насочено към тях поради тяхната идентичност. Този въпрос ние повдигаме публично от години и ежегодно на София Прайд – най-масовото събитие за правата на човека в България, което през последните години събира над 5000 души в София. Този въпрос е повдиган и в множество доклади на български и международни неправителствени организации, в редица препоръки на ООН и Съвета на Европа, на ОССЕ, както и в практиката на ЕСПЧ. Въпреки това вие, институциите със законодателна инициатива, до ден-днешен не предприемате нищо, за да изпълните това свое задължение.

Смисълът от такива квалифицирани състави е не просто да се признае на жертвата какво и защо е претърпяла, но и пълноценното изпълнение на индивидуалната и генералната превенция. Когато някой извърши престъпление на основата на сексуална ориентация или половата (джендърна) идентичност на жертвата, защото мисли, че този му мотив го оправдава, дори осъдителната присъда, която не казва нито на него, нито на обществото, че такова оправдание не е валидно, не е ефективна и не може да доведе до адекватно осъществяване на третичната превенция.

Ето защо с настоящото писмо отправяме искане за срочна среща с вас, за да обсъдим конкретни действия в реакция на това насилие, на което станахме свидетели.

30.09.2020 г.,
София

С уважение,

Симеон Василев,
Председател на фондация
“ГЛАС – България”

Лилия Драгоева,
Изпълнителен директор на
фондация “Ресурсен център –
Билитис”

Красимир Кънев,
Председател на
Българския хелзинкски комитет

Венета Лимберова,
Председателка на сдружение
“ЛГБТ действие”